FRÉDÉRIC

BEIGBEDER

ROMANO „MEILĖ TRUNKA TREJUS METUS“ AUTORIUS

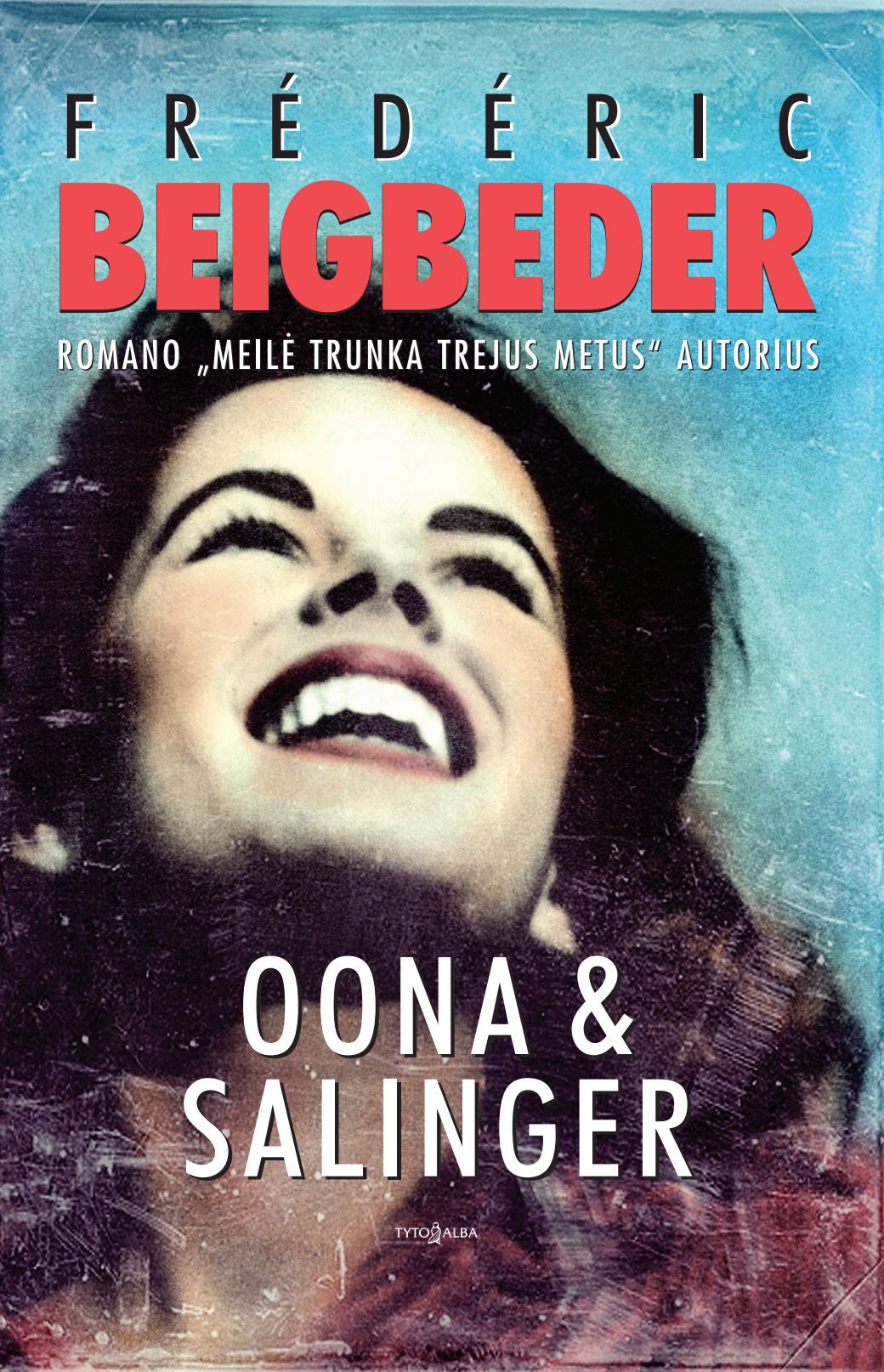

OONA & SALINGER

TYTO ALBA

FRÉDÉRIC
BEIGBEDER

OONA & SALINGER

ROMANAS

Iš prancūzų kalbos vertė
Inga Tuliševskaitė

VILNIUS 2015

UDK 821.133.1-31
Be97

Frédéric BEIGBEDER
OONA & SALINGER
Bernard Grasset, Paris, 2014

© Éditions Grasset & Fasquelle, 2014
© Inga Tuliševskaitė, vertimas į lietuvių kalbą, 2015
© Ilona Kukenytė, viršelio dizainas, 2015
© „Tyto alba“, 2015

Fotografijų autorių teisės saugomos; p. 247, p. 265 © Frédéric Beigbeder

ISBN 978-609-466-097-9

Toks pat išdidus kaip mano katė Kokoška,
nešanti padėti ant priegalvio sudarkytą, kraujuojantį,
bet dar gyvą žvirbliuką,
dedu šią knygą, kaip ir savo surambėjusią širdį,
prie ponios Laros Micheli kojų[*].

* Grakščių ir dailiai lenktų.

Ar keliausi į Skarboro mugę?
(Karas riaumodamas siaučia raudonais batalionais)
Petražolių, šalavijų, rozmarinų ir čiobrelių
(Generolai įsako kareiviams žudyti)
Primink mane tai, kuri ten gyvena,
(Ir kautis už seniai pačių pamirštą reikalą)
Kurią kadaise nuoširdžiai mylėjau.

Nežinomas XVI a. Jorkšyro dainius
(Antimilitaristinius žodžius skliausteliuose
Paul Simon pridūrė 1966 metais)

TAI – NE FIKCIJA

Paklausta, ar jos ekstravagantiškiausi atsiminimai yra faktai ar fikcija, Diana Vreeland atsakė: „Tai – fakcija."

Ši knyga – gryniausia fakcija. Joje viskas griežtai tikslu: veikėjai yra tikri, vietos egzistuoja (ar egzistavo), faktai – autentiški, o visas datas galima patikrinti biografijose ar istorijos vadovėliuose. Tačiau visa kita yra pramanas ir dėl šios šventvagystės meldžiu pagrindinių veikėjų vaikų, vaikaičių ir vaikaičių vaikų atleisti už primestą savo nuomonę.

Jungtinių Amerikos Valstijų rašytojas Trumanas Capote sugalvojo tokio žanro romanų sąvoką: *non-fiction novel*. *New York Times* 1966 metų sausio 16 dienos numeryje išspausdintame interviu su George'u Plimptonu savo kūrinį jis vadina „pasakojimu, kuriame naudojasi visomis grožinės literatūros kūrimo priemonėmis, tačiau išlieka absoliučiai ištikimas faktams". Prancūziškai turėtume versti: *roman non fictionnel.* Klaiku.

Mieliau linkstu sakyti „fakcija". Šis žodis perša mintį – taikos metu gan smagią, – kad pasakojimo autorius yra tarytum sargyboje stovintis kareivis ar pavojingo sukilimo vadas.

Kadangi šios knygos veikėjų gyvenimai buvo ypač įslaptinti, romanistui atsivėrė plati erdvė kūrybai. Tačiau iškilmingai pareiškiu: siaubingai nusivilčiau, jei ši istorija nebūtų buvusi tikra.

1980 metų pavasarį nuolatiniai Palio parko Niujorke lankytojai tapo labai neįprastos scenos liudininkais. Priešais miesto parką sustojo ilgas juodas limuzinas. Buvo gal trečia popietės valanda. Vairuotojas atidarė dureles kokių šešiasdešimties metų keleivei baltu kostiumėliu, tamsiais akiniais, ir ši lėtai išlipo iš automobilio. Ponia akimirką stovėjo nejudėdama, nervingai leisdama tarp pirštų perlų vėrinį, lyg kalbėdama rožinį, paskui pasuko į kairįjį parko kampą. Pakrūmiais lėtai artėdama prie sienos, kuria sruvo vanduo, prabangioji moteris išsitraukė iš rankinės keletą porceliano šukių. Tada pradėjo elgtis itin keistai: parklupusi ant žemės, įnirtingai ėmė raustis joje išpuoselėtais nagais. Dešrainį valgantis vyriškis nusistebėjo, kodėl toji skudurininkė ieško maisto ne kitoje parkelio pusėje stovinčioje šiukšliadėžėje, o knisasi gėlių lysvėje. Iš pradžių jis neatkreipė dėmesio, bet paskui jam pasirodė, jog toji šešiasdešimtmetė keturiomis lyg vaikas smėlio dėžėje stačiai po medžiais sukišo į išraustą duobę porceliano šukes ir rankomis supylė kauburėlį. Bebaigią pietauti atvirame ore dar labiau nustebo pamatę, kaip toji buržua žemėtomis

rankomis atsistoja ir oriai įsėda į savo kadilaką. Nors jos veidą dengė tamsūs akiniai, buvo galima jame įžvelgti pasitenkinimą gerai atliktu darbu. Ji priminė keistuolę, kokių neretai galima sutikti Niujorko gatvėse, ypač po to, kai buvo įteisinti barbitūratai*. Vairuotojas uždarė dureles, apėjo mašiną, sėdo prie vairo ir ilgasis automobilis tyliai nušliuožė Penktojo aveniu link.

* Barbitūro rūgšties dariniai, vartojami kaip migdomieji ir traukulius slopinantys vaistai. (*Vert. past.*)

Jerry, prisistatymas

Noriu papasakoti istoriją. Ar kurią dieną mokėsiu papasakoti ką nors daugiau nei savo paties istoriją?

Pierre Drieu La Rochelle, „Civilinė būklė“, 1921

2010 metų pradžioje pastebėjau, kad aplinkui nebematau savo amžiaus žmonių. Mane supo dvidešimčia ar trisdešimčia metų jaunesni asmenys. Mano draugė gimė tais pačiais metais, kai aš pirmąkart vedžiau. Kur prapuolė manosios kartos žmonės? Jie pradingo pamažėle: dauguma buvo užsivertę darbais ir vaikais – vieną dieną jie tiesiog pranyko savo darbovietėse ar namuose. Aš dažnai keičiau gyvenamąją vietą ir telefono numerį, tad senieji draugai nebegalėjo su manim susisiekti. Kartais kai kurie iš jų numirdavo. Nepajėgiau atsikratyti minties, kad šios dvi tragedijos gali būti susijusios (kas manęs nebemato, to gyvenimas nutrūksta). Tačiau bendraamžių stoką aplink mane turbūt galima paaiškinti ir kitaip: bėgau nuo savo atvaizdo. Keturiasdešimtmetės moterys baugino neurozėm, identiškom manosioms: pavydas jaunystei, surambėjusi širdis, neišsprendžiami fiziniai kompleksai, baimė prarasti lytinį patrauklumą, o gal jis buvo jau seniai prarastas. Mano amžiaus vyrai gyveno buvusių švenčių atsiminimais, be atvangos gėrė, valgė, tuko ir pliko skųsdamiesi savo žmonomis ar viengungyste. Gyvenimo pusiaukelėje žmonės kalbėjo tik apie pinigus, ypač rašytojai.

Virtau tikru gerontofobu. Atradau naują apartheido tipą: gerai jausdavausi tik su tais, kuriems galėjau tikti į tėvus. Paauglių draugija įpareigojo rūpintis apranga, vertė prisiderinti kalbėsena ir kultūrine informacija. Jie mane atgaivino, įkrovė man energijos, grąžino šypseną. Pasisveikindamas turėjau perbraukti delnu jaunajam pašnekovui per delną, paskui sugniaužtu kumščiu trinktelėti į jo kumštį ir galiausiai suduoti sau į kairę krūtinės pusę. Paprastas rankos paspaudimas būtų išdavęs skirtumą tarp kartų. Dar reikėjo vengti pasenusių juokelių, tarkim, nesakyti, kad irkluoju lyg Gerard'as d'Aboville'is („Kas jis?"). Susitikęs klasės draugus, jų neatpažindavau, mandagiai nusišypsodavau ir skubėdavau nuo jų pabėgti: mano metų žmonės man buvo per seni. Atkakliai vengdavau pietauti mieste su vedusiomis poromis. Mane baugino visos miesčioniškos priedermės, ypač keturiasdešimtmečių susibūrimai kokiame nors beveidžiame bute su kvapniosiomis žvakėmis. Mane pažinojusiems prikišdavau būtent tai, kad jie mane pažįsta. Man nepatiko, kad žmonės žino, kas aš esu. Sulaukęs keturiasdešimt penkerių norėjau vėl būti skaistus. Lankydavausi tik naujuose baruose pašėlusiems vaikams, glotniuose plastifikuotuose naktiniuose baruose su tualetais be atminties, madinguose restoranuose, apie kurių egzistavimą mano senieji bendražygiai sužinos tik po dvejų ar trejų metų, vartydami žurnalą *Madame Figaro*. Kartais bandydavau pakabinti kokią jauną merginą, kuri švelnumo kupinomis akimis galiausiai paaiškindavo, kad jos motina linksmindavosi tuose pat vakarėliuose kaip ir aš. Senatvei nusileidau tik dėl vieno: aš *netweetinau*. Nesupratau, kokia prasmė rašyti mintis nepažįstamiems, kai galima jas sutelkti knygose.

Pripažįstu, kad atsisakydamas susitikti su savo amžiaus žmonėmis, atsisakiau senti. Supainiojau jaunystės kultą ir jaunystę. Kiekvienoje savo artimųjų raukšlėje matome besidarbuojančią

mūsų pačių mirtį. Nuoširdžiai maniau, kad bendraudamas su paaugliais, kurie kalba apie Robertą Pattinsoną, o ne Robertą Redfordą, gyvensiu ilgiau. Tai buvo rasizmas prieš patį save. Galima apsimesti Dorianu Grėjumi net ir be palėpėje paslėpto pragaištingo portreto: tereikia užsiauginti barzdą, kad veidrodyje nebematytum savo tikrojo veido, retkarčiais pabūti didžėjumi su senom 45 apsukų plokštelėm, vilkėti pakankamai plačius marškinėlius, kurie paslėptų augantį pilvuką, nenešioti skaitymo akinių (lyg per ištiestos rankos atstumą skaitantis knygą vyras atrodytų jaunesnis), vėl žaisti tenisą apsivilkus antracito spalvos *American Apparel* treningą su baltais krašteliais, pozuoti nuotraukai prie *Kooples* parduotuvių vitrinų, šokti su nepilnametėmis banglentininkėmis Ibarico paplūdimio bare *Blue Cargo* ir kasdien kankintis nuo pagirių.

2010 metų pradžioje niekas geriau už mane nežinojo Rihannos biografijos – kitaip tariant, mano padėtis kėlė susirūpinimą.

Prieš trejus metus vienoje iš Hanoverio kavinių *New Hampshire* pamačiau tokią nuostabios, jau mirusios moters nuotrauką.

Tos jaunos moters vardas Oona O'Neill: pažiūrėkit į jos šukuoseną *à la* Gene Tierney (banguoti plaukai su sklastymu šone,

atvira kakta), jos spindinčius lygius dantis, įtemptą miego arteriją, kuri išreiškia jos pasitikėjimą gyvenimu. Tai, kad toji mergaitė gyveno, padrąsina. Smulki brunetė nupieštais antakiais pilnais plaučiais traukia tyrą orą, tikėdama, kad viskas įmanoma. Tačiau jos vaikystė... Kai tėvas paliko jos motiną, kad su savo naująja žmona įsikurtų Europoje, jai tebuvo dveji. Oona jam siųsdavo širdį draskančius atvirukus: „Tėti, aš labai labai tave myliu, nepamiršk manęs!“ Jie vėl susitiko tik po aštuonerių metų.

1940-aisiais Oona O'Neill buvo įsimylėjusi mano mėgstamiausią rašytoją.

Šią nuotrauką pamačiau tuomet, kai J. D. Salingeriui buvo likę gyventi treji metai. Su Jeanu–Marie Périer išvykau į Kornišo miestelį Naujajame Hampšyre, norėdamas apie jį susukti dokumentinį filmą. Mintis buvo tiek absurdiška, tiek banali: šimtams jo gerbėjų aplankyti didžiausią mizantropą iš pasaulio rašytojų tapo nelyginant turistine iškyla. „Rugiuose prie bedugnės“ autorius apsigyveno nuošalioje fermoje Naujosios Anglijos miškuose 1953-iaisiais. Nuo 1965-ųjų, mano gimimo metų, jis nebuvo išleidęs nė vieno kūrinio. Jis nedavė interviu, nesileido fotografuojamas ir nepalaikė jokių ryšių su išoriniu pasauliu. O aš įkūnijau tą išorinį pasaulį, kuris norėjo įsibrauti į jo asmeninę erdvę su raiškiosios TV kamera. Kodėl? Anuomet to dar nenumaniau, bet mano trauka prie to senolio buvo susijusi su augančiu mano pasidygėjimu vienmečiais. Salingeris, kaip ir aš, mylėjo daug jaunesnes merginas. Visuose jo romanuose ar apsakymuose kalba vaikai ar paaugliai. Jie simbolizuoja prarastą nekaltybę, nesuprastą skaistumą. Suaugusieji yra bjaurūs, buki, nuobodūs, suvaržyti savo materialaus komforto. Geriausi jo apsakymai yra tie, kuriuose jis per vaikų dialogus išreiškia savo pasibjaurėjimą materializmu. Nuo 1951 metų pasaulyje parduota 120 milijonų knygos *The Catcher in the Rye* egzempliorių – trumpo romano,

kuriame iš internato išmestas berniukas klaidžioja po Centrinį parką ir svarsto, kur žiemoja antys užšalus tvenkiniui. Gal jo teorija buvo vaikiška, neabejotinai pramanyta ir gal net pavojinga, bet aš tapau savanoriška Salingerio sukurtos ideologijos auka. Jis yra rašytojas, geriausiai apibūdinęs dabartinį – padalytą į dvi stovyklas – pasaulį. Vienoje jų – rimti asmenys, geri mokiniai su kaklaryšiais, užkietėję miesčionys, kurie eina į tarnybą, veda lengvabūdes namų šeimininkes, žaidžia golfą, skaito straipsnius apie ekonomiką ir tiesiog priima esamą kapitalistinę sistemą: „Vyrukai, be paliovos kalbantys, kiek kuro suryja jų sumauta mašina."

Kitoje – nebrandūs paaugliai, liūdni vaikai, amžiams įstrigę priešpaskutinėje vidurinės mokyklos klasėje, per naktis šokantys maištininkai ir miškais besibastantys pakvaišėliai, tie, kurie klausinėja apie Centrinio parko antis, šnekučiuojasi su benamiais ar vienuolėm, įsimyli šešiolikmetę paauglę, niekada niekur nedirba, lieka laisvi, neturtingi, vieniši, purvini ir nelaimingi, trumpiau tariant, amžini maištininkai, kurie tiki neigiantys vartotojišką modelį, nors iš tiesų pastaruosius šešiasdešimt metų jie stūmė Vakarų šalis į skolas, o nuo praėjusio amžiaus penktojo dešimtmečio įsuko plataus vartojimo prekių pardavimą už milijardus dolerių (plokštelės, romanai, filmai, TV serialai, drabužiai, moterims skirti žurnalai, vaizdo klipai, kramtomoji guma, cigaretės, automobiliai su atidengiamu viršum, gaivieji gėrimai, alkoholis, kvaišalai – visi tie arogantiškų *mainstream* marginalų išreklamuoti gaminiai). Man reikėjo stoti akistaton su tuo, kurio vaikiškos fantazijos privertė išsivysčiusį pasaulį svajoti. Salingeris – rašytojas, sukėlęs žmonių pasibjaurėjimą senėjimu.

Kelionei per žaliąsias kalvas išsinuomojom furgoną. Kornišą pasiekėme nuostabų pavasario rytą, ketvirtadienį, 2007 metų gegužės 31-ąją, 11.30. Dangus buvo žydras, bet saulė ledinė. Šal-

ta saulė niekam nereikalinga, apgaulinga kalbėti apie pavasarį, kai lauke, kelios mylios nuo Kvebeko, tokia temperatūra. Salingerio adresą nesunku rasti internete: išradus visuotinę padėties nustatymo sistemą, mūsų planetoje jau niekas nebegali pasislėpti. Dabar sužinosite adresą, kuris šešis dešimtmečius buvo slapčiausias pasaulyje. Korniše yra senas dengtas tiltas per Konektikuto upę. Jei kertate jį važiuodami iš gretimo Vindzoro kaimo, pasijuntate kaip Clintas Eastwoodas filme „Madisono apygardos tiltai". Paskui pasukate kairėn, į Vilsono kelią, ir važiuojate kelis šimtus metrų iki kapinaičių su pilkais antkapiais – jos jums iš dešinės, už žemos baltai dažytos tvoros. Tada važiuojate Plato keliu, dešinėje kelias kyla kalvon palei tas krūmais ir samanom apaugusias kapinaites. Išsiruošę į tokį žygį naktį, pasijuntate lyg Michaelo Jacksono klipe *Thriller*. Salingerio paieškoms reikia drąsos – daug pradedančių reporterių pasuko atgal, priartėję prie tos aukštos vešlios lapijos. Bernanosas kažkur yra rašęs apie „takią tylą": iki 2007 metų gegužės 31-osios nesupratau, ką jis norėjo tuo pasakyti. Furgone mes – režisierius Jeanas-Marie Périer, prodiuseris Guillaume'as Rappeneau ir aš – toli gražu nesijautėm ramūs. Jeanas-Marie, kuris buvo visko patyręs, pavyzdžiui, *Rolling Stones* gastroles po Ameriką 1972-aisiais, tikrai ne malonų pasivažinėjimą po gražius gamtos kampelius, dabar žiūrėjo į mane nustėręs, visa esybe bylodamas: „Seni, toji kvaila mintis toptelėjo tau, tad nėra ko suskysti."

Kelias susiaurėjo ir dabar vingiavo per aukštų pušų, išlakių beržų, klevų ir augalotų šimtamečių ąžuolų mišką žole apžėlusiomis vėžėmis. Tamsi lapija slopino šviesą ir toje miško glūdumoje po šakų raizgalyne net vidury dienos atrodė, lyg būtų vidurnaktis. Kelionė mišku yra magiškas ritualas: visose fėjų pasakose, vokiečių romantinėje literatūroje ar Walto Disney'aus filmuose yra kelionės per miškus. Pro medžius mirkčiojo saulė:

diena, naktis, diena, naktis, šviesa pasirodydavo ir pradingdavo, lyg saulė būtų siuntusi žinutę Morzės abėcėle. „Sukit atgal. Stokit. Bėkit, kol dar galit. Stot. Nelaimė, nelaimė."

Romantiški miškai gali tapti blogio spąstais, kaip filme „Projektas: Bleiro ragana" ar Hiurtgene 1944–1945 metų žiemą. Žinojau pabūgsiąs. Niekada nebūčiau drįsęs trukdyti žmogaus, kuris man atskleidė skaitymo malonumą, to amerikiečių rašytojo, kuris buvo švelnumo ir maišto įsikūnijimas. Motina mane gerai išauklėjo ir esu pernelyg drovus. Tarp medžių pavažiavus apie kilometrą, dešinėje atsivėrė gamtovaizdis. Staiga nušvito, tarsi Dievas būtų įjungęs milžinišką prožektorių. Tai buvo lyg proskyna, bet kai proskyna kopia šlaitu, ji vadinama pieva, lauku ar slėniu, nežinau, aš užaugau mieste. Į J. D. Salingerio namus reikia važiuoti Lengo keliu, pirmuoju iš dešinės. Jis kyla išilgai raudono kluono dešinėje. Galiu jums išduoti net ir rašytojo Salingerio telefono numerį: 603 675 5244 (jį paviešino vienas jo biografų). Ten aš neišlipau iš mašinos, ten tirtėjau iš baimės, ten pasijutau didžiausiu bailiu. Įsivaizdavau už namo, verandoje, greta pliauskų rietuvės supamojoje kėdėje susimąsčiusį senąjį Salingerį (anuomet aštuoniasdešimt aštuonerių) ir jo katinus, draskančius senas pagalves... Vienaaukštis namas stovėjo kalvos viršūnėje, vaizdas iš jo terasos turėjo būti nuostabus, buvo regėti upė ir baltais namukais nusėtos lankos. Danguje sklendė rudi paukščiai, o ledinė saulė nušvietė priešais stūksančio Eskutnėjaus, Mėlynojo kalno, medžius. Oras kvepėjo pievose karaliaujančiais geltonžiedžiais barkūnais – specialiai pasidomėjau, kad sužinočiau tų visoje apygardoje pabirusių auksaspalvių gėlių vardą. Ant žalios kalvos augo kadagiai, panašiai kaip ant kalvos Sare, nuo kurios smagiai risdavausi, išmėšlindamas *NewMan* firmos kelnes. Toji vieta buvo nepaprastai rami... lyg Naujojo Pasaulio panorama. Niekas neturėjo teisės trikdyti tokios ramybės.

– Nagi, Fredai, ar mes sukorėm tokį kelią tik tam, kad pasuktume atgal, – tarė Guillaume'as Rappeneau.

– Aš... ne... nemanau, kad... – staiga prabilau Patricko Modiano stilium. – Vis dėlto... mes ne paparacai...

– Žinoma, paparacai, idiote, tu dirbi žurnale *Voici*! Suprask, jeigu jis atvers mums duris, – bus pasaulinė sensacija, net jei paskui užtrenktų jas prieš nosį, nuotrauka apskries visą pasaulį!

– Bet... Salingeriui aštuoniasdešimt, jis kurčias kaip kelmas, be to, Antrojo pasaulinio karo veteranas, tikrai ginkluotas...

– Aaa. Galėjai tai ir anksčiau pasakyti.

Medinis skydas prie Salingerio valdų skelbė *NO TRESPASSING**. Išvakarėse kalbinom romanistą Stewartą O'Naną jo sode, už kelių kilometrų nuo čia. Jis priminė Naujojo Hampšyro valstijos šūkį: „LIVE FREE OR DIE**. Šioje valstijoje automatiniai ginklai visada buvo parduodami be apribojimų, nepaisant pasikartojančių žudynių mokyklose.

– Taip ir žinojau, kad pabūgsi, – pasakė Jeanas-Marie Périer. – Tu tikras melagis.

– Ne, aš... aš esu... mandagus.

Visa grupė pratrūko juoktis, aš irgi nusijuokiau – iš mandagumo. Tačiau kalbėjau tiesą. Mandagumas yra viena didžiausių mano trūkumų, kaip ir drovumas. Visada maniau, kad jei visi būtų gerai išauklėti, visuomenei nebereikėtų įstatymų. Ir man buvo nejauku belstis į atsiskyrėlio duris it kokiam ragana persirengusiam vaikigaliui, per Heloviną kaulijančiam saldainių.

Būti atsiskyrėliu – garbinga tradicija, šiose Jungtinių Valstijų apylinkėse puoselėjama dar nuo „Baltosios damos" laikų: poetė Emily Dickinson visą savo gyvenimą, nuo 1830 iki 1886 metų,

---

* Įeiti draudžiama. (*Vert. past.*)

** Gyvenk laisvai arba mirk. (*Vert. past.*)

praleido atsiskyrusi Amherste, Masačusetso valstijoje, valanda kelio mašina pietų kryptim nuo Salingerio namų. Toji, kurios kūryba išleista tik po mirties, rašė: „Nebūtis yra kondensuota Būtis“.

Šis sakinys ne tik apie Dievą, bet ir apie reklamą. Atsiribojimas nuo visuomenės nebūtinai yra laisvas pasirinkimas: jis gali būti dėl negalios, antisocialumo arba iš išskaičiavimo, kaip būdas tapti labiau matomam, priversti kitus galvoti apie jus, išgelbėti savo sielą, egzistuoti, jausti. Be abejo, Dickinson atsiskyrimas buvo nulemtas sielvarto ir ligos. Kai kurie jos biografai kalba apie meilės širdgėlą... Ji mylėjusi pastorių, kuris buvo vedęs ir turėjo vaikų... Neįmanoma meilė... Knygoje „Malonumai ir dienos“ Proustas, kaip ir Emily Dickinson, rašo: „Argi mylinčiam žmogui nebūtis nėra pati tikriausia, veiksmingiausia, ilgalaikiškiausia, patvariausia, ištikimiausia būtis?“

Kaip tik čia pasirodo Oona O'Neill. Norėdamas išmelsti atleidimą už tai, kad pasukau atgal, iki tikslo likus vos keliems žingsniams, pakviečiau visą grupę pietų į Salingerio pamėgtą restoraną *Lou's* Hanoveryje, prie Dartmuto universiteto. Padavėja nenorėjo išduoti, kada rašytojas buvo čia paskutiniąkart užsukęs (kažkur skaičiau, jog kas sekmadienį jis čia valgydavo vėlyvus pusryčius). Visa apylinkė gerbė garsiojo autoriaus ramybę. Per radiją skambėjo grupės *The Platters* daina *Smoke Gets in Your Eyes*. Įsmeigiau akis į kabančią ant sienos nespalvotą nuotrauką, darytą naktiniame klube 1940-aisiais: merginos vakariniais drabužiais, su perlų vėriniais ant kaklo pozavo vyresnių skrybėlėtų vyrų trijų dalių eilutėm draugijoje. Ant nuotraukos užrašas: *Stork Club, 1940*. 2007-aisiais tie penkiasdešimtmečiai jau tikrai buvo seniai mirę, o nuotraukoje besišypsančios gražuolės prabėgus šešiems dešimtmečiams buvo arba palaidotos, arba viena koja grabe, apsiseilėjusios sėdėjo invalido vežimėliuose, net ne-

atsimindamos to džiugaus vakarėlio. Greta jos ant sienos buvo Oona.

Išėjus iš restorano vėl ėmė krėsti drebulys, nors ore sklandė pavasario dvelksmas: virš Konektikuto upės palinkusias geltonas gėles vadina rykštenėm. Gėlių vardais domisi tik seniai: jie nori pažinti augalus, kurie netrukus sužels jų viduje. Tuose kraštuose yra tokių baltų ramunių laukų, jog atrodo jie lyg slidinėjimo trasos. Mėgstamas Salingerio rašytojas Francis Scottas Fitzgeraldas 1939 metų vasarį atvyko į Dartmutą su Buddu Schulbergu rašyti *Winter Carnival* scenarijaus kino studijai *United Artists* (kurią įkūrė Chaplinas). Jis buvo toks girtas, kad prieš išsiunčiamas atgal į Holivudą, kur kitais metais mirė valgydamas šokolado plytelę Sheilos Graham namuose, 1443 Nort Heivorto aveniu, turėjo gydytis ligoninėje Niujorke. Apie tuos „darbo seansus“ su Scottu man papasakojo Buddas. Susitikau su juo Dovilyje 2005-aisiais, kur jam buvo įteiktas festivalio literatūrinis prizas. Maždaug tuo pat metu, 1939-aisiais, Salingeris irgi tikriausiai galėjo čia, priešais Dartmuto koledžą, godžiai ryti spurgas su panele O'Neill, Scottu Fitzgeraldu ir Schulbergu (Oonai buvo keturiolika, Salingeriui dvidešimt, Scottui keturiasdešimt treji, o Buddui dvidešimt penkeri).

Man labai magėjo sužinoti, ar Salingeris po karo vėl matėsi su Oona. Be abejo, esu sentimentalus. Manau, kad tą romaną, kuris niekad neleis mums pasenti, įkvėpė Oona. Niekada nesužinosiu atsakymo: Jerry Salingeris mirė 2010 metų sausio 27-ąją, prabėgus trejiems metams po mano nepavykusio vizito į Kornišą. J. D. Salingerio laiškai Oonai O'Neill vis dar įslaptinti Šveicarijoje, Korsjė-siur-Vevė, kur baigiasi ir ši knyga.

– Skaityk man iš lūpų: EIK VELNIOP. Aišku?
– Būtent tai šiems metams ir esu suplanavęs.

Frédéric Beigbeder (Frederikas Beigbederis, g. 1965) – vienas žinomiausių šiuolaikinių prancūzų rašytojų, televizijos, spaudos, reklamos, naktinių klubų žvaigždė. Lietuvių kalba 2002 m. pasirodęs jo romanas „Meilė trunka trejus metus“ iškart tapo perkamiausia knyga, o knygos pavadinimas – visuomenėje tvirtai įsišaknijusia teze.

Meilė nenustoja dominti autoriaus. Šį kartą jis pasineria į vieną žaviausių ir keisčiausių XX a. meilės istorijų – Jerome'o D. Salingerio ir Oonos O'Neill.

1940-ieji, Niujorkas, *Stork Club*. Auksinis jaunimas, stiklų su kokteiliais skambesys, cigarečių dūmai. Čia visi šmaikštūs, turtingi, arogantiški ir jaunatviškai negailestingi. Į klubą įžengia pradedantis rašytojas J. D. Salingeris – tylus, aukštas, nerangus. Ambicingas. Iškart pameta galvą dėl Oonos O'Neill, vieno garsiausių JAV dramaturgų Eugene'o O'Neillo dukters. Jam 21, jai 15. Ši vieną vasarą trukusi meilė naivi, beprotiška, skaisti ir drauge persmelkta erotikos. Ir tuoj kilsiančio karo nuojautos.

Jis rašo jai iš karo nusiaubtos Europos aistra alsuojančius laiškus, o ji išteka už trisdešimčia metų vyresnio aktoriaus. Laiškai taip ir lieka be atsako, ji savo vyrui Charlie'ui Chaplinui pagimdo aštuonis vaikus, o Jerry jos niekaip negali pamiršti. Skirtingesnius gyvenimus sunku įsivaizduoti: prabanga alsuojanti Oonos tikrovė ir karo išsekintas Jerry, tapęs garsiausiu Amerikos atsiskyrėliu.

Ar viskas buvo būtent taip? F. Beigbederis sako: „Siaubingai nusivilčiau, jei ši istorija nebūtų buvusi tikra.“

Žarstydamas praėjusio amžiaus sąmojus, ironizuodamas save ir kitus, ilgėdamasis nesumeluotų jausmų bei kultinių anų laikų asmenybių, autorius ne tik atskleidžia vieną mažai žinomą paslaptingojo Salingerio gyvenimo tarpsnį, bet ir išdavikiškai įvardija vieną didžiausių vyriško įkvėpimo šaltinių – tai jaunystės troškimas.

ISBN 978-609-466-097-9
9 786094 660979
TYTO ALBA

Pirkite internetu
www.tytoalba.lt